

Dansksiderne.dk

SPROG	
LITTERATUR	
MEDIER	
GENRER	
UDTRYKSFÆRDIGHED	
OPGAVER	

MEDIER
Dokumentartekster
Fakta- og fiktionskoder
Kommunikationsanalyse
Nyhedstekster
Visuelle og filmiske udtryksformer

Medier

Fakta- og fiktionskoder

Dansksiderne.dk er frit tilgængelig, og du er som bruger meget velkommen til konstruktivt at kommentere sidernes indhold: [Tag](#)

akt.

Indhold

Fiktions- og faktakoder - af Birgit Martha Bruun og Nanna Christensen (2014)

Fakta- og fiktionskoder i film - af Jørgen Bøge (2016)

Fiktions- og faktakoder - af Birgit Martha Bruun og Nanna Christensen (2014)

Af Birgit Martha Bruun og Nanna Christensen, VUC Aarhus

Fiktions- og faktakoder i fortællende journalistik

Begreberne fiktions- og faktakoder stammer oprindeligt fra filmens verden, men kan uden videre overføres til de skrevne medier. I den sagprosa-genre man kalder 'fortællende journalistik' bryder journalisten med informationsgenrens sædvanligvis saglige og 'objektive' tilgang til virkeligheden og bruger løs af skønlitteraturens virkemidler for at holde fast på læserne ved ikke blot at tale til deres fornuft, men også til vore følelser.

Fiktionskoder

Typiske fiktionskoder er bl.a.:
Spændingsopbyggende kompositioner i stedet for den klassiske nyhedstrekant.
Impressionistisk og scenisk stil, der bruger showing-teknikker i stedet for telling.
Beskrivelser af detaljer og sanseindtryk, lugte og lyde.
Point of view-teknikker, hvor journalisten fx tager en anden persons synsvinkel.
Æstetisk arbejde med stilistiske detaljer: Billedsprog, f.eks. metaforer, sammenligninger, besjælinger, metonymier. Gentagelsesfigurer.
Stærke konnotationer.
Synliggørelse af den skrivende journalist.

Faktakoder

Typiske faktakoder er:
Stilistiske virkemidler der nøgternt og neutralt refererer direkte til virkeligheden.
Faktuelle forhold og begivenheder, tællelige og målelige fænomener.
Sprogbrug og kompositionsprincipper der ikke sigter på at opbygge spænding eller påvirke læsernes følelser, men har fokus på saglig, stringent sagsfremstilling.
Sandhedsværdien kan (i princippet) krydstjekkes af læserne.

Opgave:

Undersøg og vurder vægtningen af fiktions- og faktakoder i dette uddrag af artiklen Røckerkrigen: Kamp om magt og ære fra Jyllandsposten d. 28. sep. 1997:
De to unge mænd har kun øjenkontakt i få sekunder. Den ene mærker øjeblikket som en evighed. For den anden bliver det en evighed. Han skal dø på forsædet af sin sorte Opel Kadett. Dræbt af en halv snes skud i sit bryst og skaldede hoved fra en ni millimeter Taurus-pistol. Manden, der trykker på aftrækkeren, er en lille, tæt mand i sort flyverjakke og med grønne, tatoverede englevinger slikkende op ad halsen. I månedsvis har han og "brødrene" fundet sig i den ene provokation og øretæve efter den anden. I måneder er vreden vokset for hver dags nye sammenstød, og angsten for at dø er stadig mere nærværende. Flere koner, kærester og børn er ladet alene tilbage i lejlighederne. Deres mænd er flyttet ind i klublokalerne i Titangade på Nørrebro for at få

familien væk fra skudlinjen. Stort set alle bærer skudsikre veste under jakkerne - og skydevåben. De er rede til at forsvare sig. Angriber vil de ikke. Indtil denne dag i marts. I de få sekunder med øjenkontakt skummer vreden og angsten over hos manden med englevingerne. Han kender udmærket den ni år ældre mand, der stirrer igen fra sin sorte Kadett ved kantstenen uden for udenrigsterminalens ankomsthale i Københavns Lufthavn. Hans navn er Uffe Larsen. Et fremtrædende medlem af Bandidos Southside i Haslev ved Køge. "Nu er det alvor," tænker yngste medlem af Hells Angels Copenhagen overbevist om, at Uffe Larsen sidder på spring til at angribe: "En af os skal dø."

Fiktions- og faktakoder i dokumentarfilm

Fiktionskoder (eller 'fiktionalisering') i en film eller et tv-program er virkemidler, som bærer præg af iscenesættelse.

Faktakoder (eller 'faktualisering') i en film eller et tv-program er virkemidler, som giver os oplevelsen af ægthed eller autenticitet.

En undersøgelse af en dokumentarfilms vægtning af fiktions- og faktakoder giver os mulighed for at vurdere filmens grad af virkelighedsbearbejdning.

Fiktionskoder	Faktakoder
Personer: De medvirkende personer er tildelt bestemte roller og funktioner, persongalleriet er "orkestreret": hovedkarakter, helte og adresterede skurke, skyggeroller/hjælpere, kontrastroller, den fortrolige, fem-minutter-entreen. Miljøer: Iscenesatte miljøer i studie eller on location, brug af dekorationer, animationer, lyssætning. Hændelser: Iscenesatte og konstruerede hændelser Form/dramaturgi: Berettermodellen er en fiktionskode.	Personer: Virkelige personer (kan krydstjekkes med navn og adresse) Miljøer: Virkelige miljøer. On location - ingen iscenesættelse, ingen brug af dekorationer, animationer eller lyssætning. Hændelser: Virkelige hændelser (kan krydstjekkes i forhold til tid og sted) Form/dramaturgi: Virkeligheden har sjældent en klar begyndelse, midte og slutning. Bølgemodellen nedtoner toppene i berettermodellen, men giver alligevel mulighed for at fremlægge en historie fra virkeligheden på en spændende og troværdig måde.
Stilistiske virkemidler/udtryk Travellingshots og kran Low key (generel mørk tone i billedet, skygger som filmisk virkemiddel, opnås ved brug af kun én lampe) og anden kunstig lyssætning Farvebearbejdning (filtre, colourgrading m.m.) Underlægningsmusik og effektlid Dramatisk klipning Frø- og fugleperspektiver Beskæringer: Nære og ultranære Kompositioner: Tiltede (Kamera bevæges fra fast position lodret opad eller nedad) og kælkede (Billedet er filmet skævt, hvorfor modtageren kan opleve uro, noget er galt) Animationer og diverse computergenererede billeder	Håndholdt kamera High key. Alle elementer i billedet er oplyst på nogenlunde samme måde. Motivet er gerne lyst med en lys baggrund, og det belyses, så der kun tegnes svage skygger 'Grimme', grynede og kornede billeder (pga. lysmangel) Reallid (til tider 'uskøn' og utydelig) Moderat klippertype Normalperspektiv Beskæringer: Neutrale (halvtotale og halvnære) Kompositioner: Neutrale Tydeliggørelse af produktionshold og produktionsproces (fx direkte blik i kamera)

[Til toppen](#)

Fakta- og fiktionskoder i film - af Jørgen Bøge (2016)

Fakta- og fiktionskoder er et begrebspar som er praktisk når man analyserer en films virkemidler. Bestemte virkemidler konnoterer især fiktion, mens andre overvejende konnoterer fakta – men de skal altid ses i deres sammenhæng.

Fakta- og fiktionskoder i film

Faktakoder

- håndholdt kamera
- synlig teknik, tydeliggørelse af produktionen
- svingende billedkvalitet
- high key
- kornede billeder
- reallid
- moderat klippertype

Fiktionskoder

- travellingshots
- usynlig teknik
- ensartet billedkvalitet
- low key, kunstig lyssætning
- farvebearbejdning
- underlægningsmusik, effektlid
- dramatisk klipning
- frø- og fugleperspektiver

Cookies på denne hjemmeside

Luk

Vi anvender cookies på vores hjemmeside. Hvis du klikker videre på siden, accepterer du vores brug af cookies.

Læs mere her: [Cookies / GDPR](#)

• præsentationsprogram

• animationer og andre computergenererede billeder

En oversigt over fakta- og fiktionskoder i film. Klik på billedet for at se

større udgave.

[Til toppen](#)